

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3154,Otwarcie-wystawy-Ksiadz-musi-zaprzestac-Zycie-i-dzialalnosc-ks-Romana-Kotlarza-W.html>
09.04.2026, 00:11

Otwarcie wystawy „»Ksiądz musi zaprzestać...« Życie i działalność ks. Romana Kotlarza” - Warszawa, 24 kwietnia 2009

24 kwietnia o godz. 18.00 w Centralnej Bibliotece Rolniczej (ul. Krakowskie Przedmieście 66) w Warszawie została uroczysto otwarta wystawa „»Ksiądz musi zaprzestać...« Życie i działalność ks. Romana Kotlarza”. Otwarcia wystawy towarzyszył panel dyskusyjny, który poprowadził dr hab. Jan Żaryn.

Wystawa została podzielona na dwie części. Pierwsza część pokazuje najważniejsze momenty z życia księdza Kotlarza. Wyznaczały je konflikty z władzami państwowymi, ciągnące się właściwie przez cały okres jego posługi duszpasterskiej. Posługę tę władza definiowała jako polityczną, tak też była odbierana przez wielu wiernych. W rzeczywistości oznaczała ona dramat człowieka, którego osobowość, przekonania i wielka spontaniczność popychały do działań nie mieszczących się w sztywnym gorsecie komunistycznego państwa. W rezultacie ksiądz skazany był na konfrontację z komunistycznym aparatem przemocy. Druga część wystawy obrazuje dochodzenie do prawdy o śmierci księdza. O tym, że do tego zgonu przyczynili się funkcjonariusze peerelowskiej Służby Bezpieczeństwa – mówią relacje kilkunastu przynajmniej świadków, a także ustalenia dziennikarzy i praca czterech uczniów radomskiego liceum, za którą otrzymali prestiżową nagrodę Ośrodka „Karta”. Równocześnie jednak prokuraturze nigdy nie udało się ustalić, czy ksiądz zmarł z przyczyn innych niż naturalne. I to pomimo podjęcia śledztwa w 1990 r., w niepodległej już Polsce. Ksiądz Kotlarz ma dziś ulice swojego imienia. Jego pamięć uświetniają pomniki, tablice i przydrożne krzyże, ustawione w miejscowościach, z którymi związał swoje życie. Niestety, poza tymi miejscowościami, poza Ziemią Radomską i Sandomierską jest postacią mało znaną. Nasza wystawa chce przyczynić się do zmiany tego stanu rzeczy.

Scenariusz wystawy: Arkadiusz Kutkowski

Współpraca: Agnieszka Jaczyńska, Magdalena Śladecka, Szczepan Kowalik, dr Tomasz Łabuszewski, dr Rafał Wnuk

Koncepcja plastyczna: Magdalena Śladecka, Piotr Zawada